

«Символізм, філософія та війна в російському кіно»

Афіша під такою назвою здивувала багатьох. Найбільше приголомшило те, що в програмі були фільми Сергія Параджанова і Тенгіза Абуладзе. Комбінація цих фільмів з актуальними й давніми стрічками Андрія Тарковського, Ролана Бикова, Валерія Тодоровського та Олександра Сокурова виявилася непоганою. Приємно, що нарешті східноєвропейське кіно стало в Словаччині хоч на мить цікавою метафоричною цінністю замість недосяжної глядацької екзотики. І все це завдяки мові оригіналів, атмосфері невеличкого кіноклубу та вражаючій захопленості східним кіно організатора міні-фестивалю Станіслава Гойдіча.

СИМВОЛІЗМ, ФІЛОСОФІЯ ТА ВІЙНА...

Розмову вела Івана Грешлик

– Чи були ви коли-небудь в Україні?

– Ні, на жаль, не був. Ні в Україні, ні в Росії.

– Звідки ж захоплення цими фільмами?

– Про російський (чи то радянський) фільм я більше довідався півроку тому. Правду кажучи, доти я про нього не чув. Йдеться насамперед про Параджанова. Коли я побачив його

фільми, мені захотілося знати про нього більше. Я почав шукати інформацію про режисера та українську кінематографію. Крім того, фільми колишнього Союзу періодично з'являються майже на всіх фестивалях або інших акціях, пов'язаних з некомерційним фільмом.

– Чому фестиваль саме російського фільму?

– Російське кіно лише продовжує цикл «народних» кінотижнів. Ми вже репрезентували французький, італійський фільм. Незабаром почнуться Дні чеського кіно.

– Хто складав програму фестивалю?

– Зробив це я на прохання Союзу росіян у Словаччині. Запропонували мені вибрати кращі давніші й сучасні російські фільми.

– Фільми репрезентовані в рамках російської ініціативи. Але ж серед них є українські та грузинські. Це помилка організатора чи просто зачарування режисерами?

– Так, я свідомий того, що фільми Параджанова та Абуладзе з російською культурою не мають нічого спільного. Але ж уявіть собі такий фестиваль без фільмів цих режисерів! Моя аргументація була такою: це фільми колишнього Радянського Союзу, і їх треба поставити в програму.

– Чи не маєте наміру репрезентувати словацьке кіно в Україні?

– Поки що ні. До таких проектів залучаються передусім великі дистрибуційні компанії, які пропонують окремим кіноклубам фільми за кілька років до показу. Отже, від них і залежить, чи захочуть вони показати наше кіно за кордоном.

– Щодо вашого фестивалю: ви чекали на більшу участь глядачів?

– Хоча я був би радий більшій кількості, але, врешті-решт,

глядачі були. Тим паче, що тематика фестивалю була надто специфічною. Для вимогливого глядача.

– Які були відгуки?

– Дуже позитивні. Ви самі могли бачити, що люди реагували на фільми без титрів дуже спонтанно. І навіть у випадку, коли перекладу деяких реплік бракувало, вони сміялися. Приємно

вразив також факт, що на відкритті й закритті фестивалю не треба було перекладача: російську розуміла вся публіка.

– Щодо серйозної розваги та культури в Словаччині взагалі, то складається враження, що люди більше про культуру говорять, ніж творять?

– Словаки, на мою думку, – народ, що вічно скаржиться. Для більшості набагато легше сісти зі знайомими за кухлем пива й критикувати всіх і все навколо себе. Мені найбільше болить, що багато хороших митців не хочуть «вилізти» на поверхню й репрезентуватися в рамках народної культури, а групуються в малих, так би мовити, опозиційних колах і намагаються принести світові щось нове. Проте ефект часто буває протилежним задуму.

– У програмі фестивалю були фільми, яким по сорок років. Як ви думаєте, сучасне словацьке кіно теж можна буде показати в ретроспективних циклах народної кінематографії через кілька десятиліть років?

– Звичайно, чому б ні? Проблема в тому, що в нас знімається дуже мало фільмів. І хоча деякі словацькі стрічки останніх років непогані, багато глядачів не знає кращих кіно-шедеврів. Маю на увазі мультиплікаційні, документальні та короткометражні фільми, про які люди не чують, бо вони демонструються перед фільмом разом з рекламою.

– Що плануєте найближче в рамках CINEFILU?

– Незабаром почнеться Тиждень чеського кіно, протягом листопада та грудня відбудеться ПРОЄКТ 100, у квітні – FEBIOFEST, плануємо й інші, менші акції.

Кошиці-Пряшів (Словаччина)